Ч. 49 (11.017). Львів субота 5. березня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Удар у груди.

Львів, 4. березня 1927.

Конаючий польський сойм у передсмертних судорогах кидається — як біснуватий — намагаючись при допомозі своєї реакційної більшости завдати нові удари народам, що тим чи іншим способом найшлися під діравим дахом польської держави.

Тепер на черзі справа зміни виборчої ординації до сойму. Видвигнули її чотири партії „народової“ більшости: ЗЛН (вшехполяки), Пяст, ХН (християнсько-народові консерватисти), і ХД (християнські демократи), себ-то ті польські партії, які сьогодні мають більшість у соймі і які хотіли-б при допомозі всяких штучок і виняткового законодавства запетрифікувати її в свою користь. Розуміється, під ці петрифікаційні змагання підкладають польські центроправі партії не лише свій власний інтерес, але загально польський інтерес національний і державний. Виходять вони з того заложення, що від початку реституції польської держави аж дотепер, не зважаючи на травневий переворот, є вони єдиними господарями на польському державному фільварку. Доля їх досі милувала. Якже тепер може бути інакше?

Істнуючу виборчу ординацію змайстрували польські партії Польщі на славу, собі на пожиток. Акушерами її були пок. кс. др. Любославський (вшехполяк) і проф. Бузек (пястівець). Головною її тенденцією було: звести до *minimum* представництво непольських народів, себ-то репрезентацію майже половини населення сучасної Польщі і на віки вічні угрунтувати всевладу польської реакційно-народової більшости. Та „інородці“ всеж таки вислали в польські законодатні тіла таку кількість своїх представників, що була настільки поважною (понад 20 проц.), щоби розвіяти сон про польську національну державу, хоч у соймі не найшлися з принціпових, правно-державних причин представники галицьких українців.

Спрепарована на основі головних тез польської конституції виборча ординація дала польській реакції чисельну перевагу в законодатних установах, одначе не забезпечила їй трівкого посідання влади в уряді з огляду на її внутрішні розходження. Вже це одно було вповні вистарчаючим, щоби на свій власний твір видати засуд смерти. Ще більшою журбою, а одночасно притокою до зміни виборчої ординації, є страх перед „національними меншостями“ взагалі, а українцями зокрема. Польські державці думали використати добу слабого кількостево представництва українців у законодатних установах, добу відсутности парляментарної репрезентації галицьких українців для розложення українського громадянства при допомозі всяких платних креатур і аранжованих ними „партій“. Одночасно при допомозі специфічної екстермінаційної і репресійної політики малося на меті відділити народню масу від її інтелігенції і на власному мотузку повести її на вершини „уніфікації“ не лише політичної, але й культурної.

Однак польські зусилля виявилися марними і недоцільними з огляду на відпорну поставу українського народу. Тоді як *ultima ratio* виринають проєкти в справі зміни виборчої ординації в тому напрямку, щоби на ніщо звести представництво непольських народів. До того служить зменшення кількости послів, а головно відповідно зреформована виборча ординація з двома типами виборчих округів: на заході — одномандатовими, на сході — богатомандатовими. Західні землі заселюють німці, які в більшости не живуть компактною масою, тільки в значній мірі є розсіяні. Отже одномандатові округи на заході мають на меті обнизити німецьке парляментарне представництво в користь збільшення польського. Зновуж на сході, де поляки творять розсіяну національну меншість, подекуди дуже дрібну і майже непомітну, на українських і білоруських землях — богатомандатові округи з приноровленням штудерної виборчої геометрії мають на меті обнизити вже й так невідповідаючу чисельности українців і білорусинів дотеперішню національну репрезентацію.

Ми вже мали нагоду загально формулувати наше відношення до цих польських зусиль і зазіхань. Уважаємо своїм обовязком іще раз зазначити, що єдиною відповідю на ліквідацію нашого стану посідання (в теперішній стадії — теоретичного) і зведення на ніщо нашого парляментарного представництва буде бойкот польських законодатних установ. Коли польські державці не бажають нас мати в польських законодатних установах, то зовсім не будемо брати в них участи. Ніколи не погодимося на те, щоби бути в польських законодатних установах тільки безголосними видцями, тільки статистами в невеличкому числі, тільки обєктом насмішок і призирливого ігнорування. Ніколи не приложимо рук до того, щоби кількох наших послів стало безпомічними глядачами і формальними співучасниками тих „законних“ ударів, якими частується український нарід.

До богатьох дотеперішніх ударів, що посипалися на український нарід у відродженій Польщі, приходить новий, генеральний під фірмою зміни виборчої ординації. Є це удар у груди, щоби опісля зовсім столочити український нарід. А його реальним символом є той удар, що його передучора одержав в груди від польського християнського бандита пос. Сергій Хруцький. На замітку українського посла, що тенденцією зміни виборчої ординації є недопустити українського представництва до сойму та що така поведінка польських державців тільки причиниться до скоршої еманципації зпід польської „рівноправности“, — пос. Сосніцький (з християнсько-демократичного табору) відповів на це ударом в груди пос. Хруцького. Очевидно, нічого іншого від польських — даруйте за слово! — парляментаристів не можна сподіватися. Вони тільки на українському послі *ad oculos* ілюструють свої дотеперішні прийоми у відношенні до українського народу та заповідають будучі. Цей бандитизм польського християнського посла є теж пророчистим символом. Крім того, як це зазначує комунікат Українського Клюбу — напад пос. Сосніцького є наглядним виявом варварства. Посол Хруцький хворів в останніх часах досить важко, недавно перебув операцію і тепер находиться в стані реконвалесценції. Тільки небуденне почуття обовязковости було для нього імперативом в такому стані удатися у Варшаву, щоби там на парляментарному терені протиставитися новим затіям, зверненим проти українського народу.

Де тільки дійшла вістка про бандитську поведінку у відношенні до пос. Хруцького, викликала вона глибоке співчуття до напастованого і хворого пос. Хруцького та крайне обурення і безмежну погорду до нікчемного напасника і кулачника. Не сумніваємося, що цей інцидент викличе загальний відгомін у цілому краю. Вже нині напливають до пос. Хруцького горячі вислови спочування.

Вповні приєднуємося до них, висловлюючи слова нашого признання пос. Хруцькому за його мужній виступ. Бандитський удар в груди пос. Хруцького є ударом, виміреним проти українського народу. Одночасно характеризує він досадно напасників, які з бравурою вміють кидатися з пястуками на слабих і по варварськи толочити тих, що в дану хвилю є слабші від них. То називається лицарскістю. **Ф. Ф.**

Наші „русскі“.

Москвофільська мізерія на економічному полі.

Свого часу, реферуючи про загальні збори відомого „общества“ ім. Качковського у Львові, подали ми на основі інформацій з наших економічних кругів, що „русскі“ мають тепер у своїх руках приблизно 120 кооператив, членів „Русского Ревізіонного Союзу“. Наші дані про „силу“ москвофілів на наших землях повторила значна частина української преси як в Америці, так і на Закарпатті. А що ці дані були невірні, просимо ті самі органи подати своїм читачам отсі цифри про москвофільські кооперативи, що їх ми провірили на основі звідомлення „Русского Ревізіонного Союзу“: *всіх „русских“ кооператив обєднує цей Союз ледви 53.* Між ними є 26 споживчих кооператив, 9 кредитових, кілька молочарських і кілька інших продукційних спілок.

Отсе всі досягнення москвофільських мамутів і маняків, що з упертістю, гідною ліпшої справи, пробують іти дальше проти стихії і мабуть вірять, що вони роблять позитивну роботу. Коли зважити, що українських кооператив є понад дві тисячки і що вони з дня на день краще розвиваються, зростаючи як під оглядом числа членів, так і маєтково, то мізерія москвофільського надбання в економічній ділянці вийде ще нужденнішою.

Ці цифри, як і цифра читалень ім. Качковського (64 на 2.600 читалень „Просвіти“) говорять хіба самі за себе. Вони доказують найкраще, що і „Русскій Рев Союз“ і його кооперативи, як і читальні ім. Качковського, засуджені на неминучу смерть. Зокрема москвофільські кооперативи, що не можуть мати від анемічного „Русс. Рев. Союзу“ ні технічно, ні ідейно, ні під ніяким іншим оглядом відповідної підтримки, поради й контролі — мусять безславно згинути, чим причиняться тільки до нової зневіри й занепаду національної енергії в рядах нашого селянства.

Одинокий вихід для тих товариств — злитися з централями українськими установами. Чи зрозуміють це вперті й засліплені провідники нинішнього москвофільства?

Партійна освіта.

Курси для партійних діячів УНДО.

Орган Українського Національно-Демократичного Обєднання „Свобода“ подає в останньому числі (з дати 16. березня) короткі інформації про відбутий недавно курс для партійних діячів УНДО.

„Тяжкі умови, — пише „Свобода“ — серед яких приходиться працювати на політичному полі прилюдним живим і друкованим словом, спонукали секретаріят Українського Національно-Демократичного Обєднання уладити у Львові довірочний курс для політичних робітників. У курсі взяло участь сім повітів Східної Галичини і пять повітів північно-українських земель. Учасників було 17, з того 9 з поза т. зв. „сокальського кордону“ (між тими одна жінка в характері госпітантки). По званню між учасниками був один юрист, решта кооператори, ремісники і селяни. Курс тревав 8 днів і обіймав 37 годин науки“.

„На курсі були порушені такі теми: 1) Ідеольогія, програма і тактика УНДО і порівнання його програми з програмами інших політичних партій; 2) Земельна справа і господарське положення українського села; 3) Комунізм і Радянська Україна; 4) Політичне положення нашого народу; 5) Політичне положення нашого народу на північно-українських землях; 6) Церковна справа на північно-українських землях; 7) Законні умови політичної організації на північно-українських землях; 8) Польська конституція і важніші адміністраційні закони; 9) Організаційний статут УНДО і праця на місцях; 10) Українська кооперація, її організація і завдання; 11) Просвітна справа і „Просвіта“; 12) Шкільна справа і „Рідна Школа“; 13) „Дністер“ і ПДВУ; 14) Промовець і промова (реторика); 15) Канцелярійне діловодство.“

„Як видно з наведених вище тем, завданням Секретаріяту УНДО було дати учасникам не тільки пояснення програми й організації партії, але по змозі також повний образ нашого національного руху і праці на всіх ділянках громадянського життя. З уваги на те референтами на курсі були самі фахові сили в числі 13 осіб. Секретаріят УНДО знав згори, що своєї широко закроєної програми не зможе в такім короткім часі як слід виповнити. Був це лише початок широко закроєної праці в найближчій будучині. Одначе вислідки курсу були кращі, як сподівалося.“

„Відбутий курс мав ще одну характеристичну прикмету. Наші брати з північно-українських земель мали нагоду у спільнім співжиттю з галицькими братами у городі Львові пізнати себе взаїмно, свої стремління та ідеї. А були між ними з обох боків і селяни-хлібороби. У промовах, виголошених на прощальнім вечері, стверджували згідно бесідники з обох боків т. зв. сокальського кордону, що сокальський кордон вже не істнує, бо проломила його солідарність стремління українського народу до своєї найвищої цілі. А промовцями цими не були ані „попи“, ані „доктори“, ні „адвокати“, але робітники і селяни.“

Стільки „Свобода“. Ми можемо тільки з признанням повитати ініціятиву секретаріяту УНДО в тому напрямі, бо маємо глибоке пересвідчення, що започаткована

праця — як її удачно будуть продовжувати — принесе для партії дуже й дуже позитивні наслідки. Відбутий між 16. і 28. лютого курс, хоч як коротко тривав, то всеж мусів дати його учасникам дуже богато необхідних для кожного партійного робітника теоретичних і практичних відомостей, що стануть великою допомогою не тільки їм, але передовсім партії в практичній організаційній роботі на місцях. Відбутий курс вважаємо значною додатньою позицією в білянсі УНДО. І віримо, що вона в недалекій будуччині значно зросте. Партія повинна мати в кожному окрузі відповідно вишколеного та теоретично підготованого організатора, тобто партійного робітника, що здійснює всі завдання партії на місцях. В нинішніх часах незвичайно загострюваних штучно т. зв. клясовими партіями відносин у політичному життї, передовсім українського села, в часах, коли ті партії під плащиком клясових інтересів селянства стараються зробити з нього сліпе знаряддя у руках інтернаціоналістичних експериментаторів, національна партія мусить розпоряджати кваліфікованими робітниками, і до того робітниками солідними, що моглиб протиставити демагогії інтернаціоналістів наскрізь позитивну працю та позитивні в національному розумінні політичні кличі, що випливають з програми УНДО. Влаштовування таких курсів творить і закріплює крім того живий звязок між представниками місць і партійним проводом, а це має теж не мале значіння для партії. Зваживши все це, бажаємо Секретаріятові УНДО повного успіху в дальшій праці на тій ділянці, а нашим місцевим діячам радимо, щоби прикладали рук до влаштовування подібних курсів також на місцях.

За долю наших найменших.

Львівська філія українського краєвого Тов-а охорони дітей і опіки над молодю.

Коли приглянемося українським установам, які ведуть суспільно-національну опіку над українською дітворою та молодю у Львові, то побачимо, що маємо тут заступлені всі ділянки опіки і виховання.

Рідна Школа удержує цілий ряд шкіл, Тов. „Українська Захоронка" веде 8 захоронок для дітей доншкільного віку, Тов. Захист ім. митрополита Андрея гр. Шептицького при визначній співпраці і допомозі СС. Василіянок веде захист для 120 сиріт-дівчат (вул. Потоцького 95) і для 25 сиріт-хлопців (Коперника 36). Бурса УПТ. і Інститут св. Иосафата дає приміщення хлопцям взагалі, а ремісича бурса ремісничій молоді.

На цілком іншій ділянці працює назване вгорі товариство. Тов-о розпочало свою діяльність в 1918 р., основуючи порадню матерей, себто лікарську порадню для матерей і немовлят. З часом поширилася порадня і нині дістають там лікарську безплатну пораду вагітні жінки, немовлята, а з лікарської амбуляторії користають діти і взагалі молодь. Є це перша порадня на українських землях під Польщею, а при ній стація кремінної лямпи, яку закупило тов-о за фонди жертвовані Українським Червоним Хрестом в Канаді. Нині дається річно поверх тисячки лікарських безплатних порад і приходиться з матеріяльною підмогою найбіднішим.

Тверду основу до діяльности тов-а дав Екс. Митрополит Шептицький, жертвувавши Тов-у реальність при вул. Ходоровського 15. а завдяки посвяті кількох лікарів з д-ром О. Барвінським на чолі може порадня розвивати свою діяльність.

Не малу увагу звертає тов-о влаштованій і веденій ним бібліотеці для дітей. Є це бібліотека зложена з самих відповідних книжок для дітвори, нараховує понад 800 книжок і користає з неї постійно до 400 дітей. Коли зважити, що користають з неї діти, для яких українська книжка булаб інакше недоступною, то легко оцінити її значіння.

Тяжку і невдячну працю в Тов-і ведуть жінки. Вони, зорганізовані в секції сирітських опікунок, і секції для доростаючої молоді, уладжують вистави для дітей, гуртують дітвору до забави і науки (вели курси українознавства і української мови для дітей з польських шкіл) й приміщують сироти, даючи їм спромогу праці і науки, збирають фонди, роздають потребуючим підмоги, виполичають шкільні книжки для найбідніших, та накінець роздають одіж і взуття. Одній вдові купили машину до шиття, щоби могла заробляти для своїх діточок і т. д. Тов-о опікується крім того „Пластом", даючи на його потреби великий льокаль.

При Тов-і є і видавнича секція, яка видає книжки з ділянки охорони материнства, охорони й опіки над дітьми. Досі видано 6 книжочок, а саме: 1) д-ра О. Барвінського „Порадник для матерей" („Плекання немовляти"); 2) д-ра О. Барвінського „Туберкульоза"; 3) д-ра М. Долинського „Жінка як мати" (Гігієна жінки, завагітніння, роди і поліг); 4) „Українській Дитині"; 5) „Юрза Мурза"; 6 „Малий лікар". Дві останні богато ілюстровані, призначені для дітей, учать берегти себе перед неудачами і нещасливими випадками.

Досі видано 17.500 примірників, та хоч немовлята десятками тисяч гинуть, хоч туберкульоза забирає сотки тисяч жертв, хоч опіки над материнством у нас зовсім в занедбанні, то книжки мало розходяться, а тим самим не має Тов-о фондів на дальші видання.

Тов-о не дістає ні сотика підмоги. Одиноким доходом, це вкладки львівських членів доходи з „Тижня Дитини", жертви українських товариств. Заходи, щоби поширити діяльність на села львівського судового повіту остали без успіху, бо ніхто там не інтересується суспільно-національною опікою над дітворою. Дня 13. березня ц. р. відбудуться загальні збори Тов-а. Треба надіятися, що всі члени і гості візьмуть у них численну участь.

Не повезло...

Як у Мельниці прогнали хлібоїдську вґраю.

Дня 1. лютого ц. р. задумали ефіяльти з даниловичівського табору устроїти в Мельниці підчас ярмарку політичне віче, щоб небилицями дурити селянство Мельниччини. До помочі дістали цілий постерунок і кількох тайних агентів. Уже на три тижні наперед приїхав до Мельниці з метою підготовлення грунту якийсь Воднар, кажуть, що став вербувати горівкою мельницьку й доокличну всяку дрянь-шумовиння, а бідолахів обіцянками дров; інвалідам і вдовам по поляглих на війні обіцяв пенсії, які вже на вічу мали їм виасиґнувати. Всеж таки знайшлося у нас небогато того шумовиння, як опісля виявилося на вічу. На два дні перед вічем прибув до помочі Боднареві бувший зупак з 95 австр. п. п. в Чорткові, Дмитрик, а напередодні віча наспів і сам Стовпюк, редактор „Селянського Прапору", як казали. Тиждень наперед били в бубни по Мельниці на ярмарку, що 1. лютого ц. р. приїдуть якісь пани і будуть роздавати для бідноти всі можливі благодати, а в сам день вибубнювано, що хто має які жалі до „українських попів, адвокатів" і т. д., нехай спішить на правдиве українське віче.

Віче заповіджено в салі польського „Сокола" в год. 1. попол. І дійсно в год. 1. виповнилася саля „Сокола" по береги, прибули також жиди й поляки. На трибуну виступив зупак Дмитрик і хотів отворити віче. Попросив, щоб зібрані вибрали собі президію віча. Присутні запропонували на предсідателя агр. Івана Романюка, опісля дир. Гната Баранюка, п. Василя Фочака, Василя Костанюка, Василя Чубея й ін. одначе ніхто з наведених не був підходящий Зупакові, бо це не „хлібоїди" і віче хлібоїдів моглоб замінитися під проводом тих людей в щиро-народні збори, з яких „хлібоїдів" — моглиб випровадити за обшивку і в параді аж за Мельницю. Тому Дмитрик запропонував на предсідника обробленого ним Базюка Івана, а що цей тип добре всім відомий зі своїх махінацій ще як більшовицький стовп — присутні на нього ніяк не згодилися. Не згодилися також на їх однодумця Лабу з Вільхівця. Тоді Дмитрик запропонував себе самого на предсідника. Але й це нічого не помогло. Почалися крики, свисти. Чути було тільки: хруні, ковбасники, кирилники, геть з ними до Варшави і такі оклики обурення, що тут їх годі повторити.

Саля перемінилася з чисте пекло. Поліція, побачивши, що тут готово прийти до небажаних наслідків, що вічевики готові розправитися не на жарт з аранжерами віча, заявила, що віче розвязується і що всі присутні мусять вийти з салі. Саля почала опорожнюватись, одначе коли вічевики побачили, що деякі злкукурічені осібняки-хруні лишилися в салі, щоби в ніякий спосіб не допустити до віча, вернулися всі назад до салі, де знову почалися крики, свисти і т. н.

Не помогла патетична промова Стовпюка, що пробував грати на селянських струнах. Творилося ще більше пекло, як передше. Тому поліція знов заявила, що всі до одного мусять вийти з салі. З піснею на устах „Ще не вмерла", якої звуки доходили аж на ринок, вийшли люди з салі.

Стовпюк зі своїми адютантами, зупаками й форналями хотів після цього взятися на інший спосіб, а саме скликати довірочну нараду на основі § 2 закону про збори. Але й до цього вічевики не допустили.

Тоді „хлібоїди" почали кликати по одній вдові на нараду, але і з цього нічого не вийшло, бо загал, побоюючися, щоб жіноцтву нічого злого не сталося, знову рушив до салі „Сокола". Щойно тоді поліція в асисті відпровадила всіх вічовиків обох полів аж на ринок.

Опісля рознеслася ще поголоска, що в коршмі Малці будуть відбуватись авдієнції для тих, що мають якісь бажання до аранжерів віча. Але тут вже ніхто не пішов.

Пробували „хлібоїди" щастя ще 8. лютого і хотіли устроїти віче в асистенції самого повітового комісаря поліції і відпоручника староства, одначе таки не повелося.

Так закінчилися спроби даниловичівців у Мельниччині і вони з певністю вже більше не будуть тут шукати щастя. Селянство пізнало тут наскрізь викривлених осібняків, що прийшли туманити людей, і дало їм належну відправу.

Українські стрільці в Америці.

Поклик до бувших членів Української Армії.

Д-р І. Свєнціцький. 6)

Музеї і книгозбірні сучасної України.

(Докінчення.)

Ці українські відділи притягають чимало глядачів, особливо в Ленінграді. Це стараються використати для поширення українських збірок поза межами України їх хранителі, теж Українці, яким управа музею не тільки не робить у тому напрямку ніяких перешкод, але навпаки — піддержує їх плянові експедиції. Мало того, в мистецькому відділі „Русского Музєю" в салі Брюлова є бронзовий бюст його учня Шевченка, а творчости Григорія Левицького і Боровиковського відведені дуже гарні й богато виносажені характерною мебеллю їх доби салі. Для українства це безперечно чималий здобуток — у царині мистецтва і науки промовляти щоденно до соток глядачів з усієї Евразії і до десяток чужинців з Европи. Коли до цього долучимо українське життя Українських Громад в університетах і мистецьких академіях обох столиць, то зрозуміємо, що з революцією в столицях зискала найбільше національна свідомість і, скажемо, виросла обєктивність у національних справах. Ось приклад: українець-службовик Русского Етнографічного Музею росказує про випадок появи групи вірмен з домаганням показати їм вірменський відділ. чи він у Музею істнує і в якому стані. Довелось вести їх через ряд світлиць хвилево зачинених для глядачів, у яких ішла особливша робота научної перестановки й укладання вірменського матеріялу. Живі завваги настирливих гостей дуже причинилися до належного укладу, а там і доповнення зібраного. Тільки завдяки ційже обєктивности із Ленінграду переходить назад на Україну збірка ніжинського генерала *Потоцького* — пять вагонів! — до окремого історіографічного кабінету Української Академії Наук у Київі. — Старшина Інбелкульту („Інституту беларускае культури") в Минську росказав нам ще про пару циган, що явилися з предложенням закласти при Інбелкульті циганський відділ, якому обіцяли доставити потрібний матеріял, зібраний між мандрівними громадами циганів.

Усе те є безперечно проявом високого ступня обєктивности, про яку міліонам Українців поза межами Великої України доводиться хіба мріяти десь у дуже далекій будучині.

Ще більше цінного, бо з нідрів самого зародку, можна нам спостерегти на збірках *Білоруси*. Авторові цих рядків не довелося, що правда, бути у Витебську цього року, де по його давнім спостереженням є всі завдатки для гарного білоруського музею, але побут у Минську дав йому нагоду побачити дуже богато інтересного. Менськ, як місто, з давен не білоруський город, успів через заснування білоруського університету (1921), державної білоруської бібліотеки, музею, Інбелкульту — майбутньої Білоруської Академії і державного Білоруського Театру (1925) так сильно знаціоналізоватися, що ви скрізь по установах чуєте білоруську мову. Українську мову в ньому розуміють і радо витають, — одинокі тільки жиди придають ще містові русского характеру. Але й це до часу, бо нове жидівське покоління, виховане в білоруській школі та в університеті, буде вже у всьому білоруське, тим паче, що має в університеті свій осібний жидівський педагогічний відділ, на якому всі предмети переходять слухачі по жидівськи. Слід зазначити, що до революційного часу в Минську не назбиралося ще стільки мистецького запасу, щоби з нього можна було скласти добрий музей. Але через те саме білоруський музей буде розвиватися без особливщого скупчення маловартних предметів, збираючи по певному пляну саме необхідне. Початок цього бачили ми вже в народописному відділі музею. Серед молодшого білоруського покоління є гарячі патріоти, що своєю пильною працею заповняють не одну прогалину музейництва, як ось вчинив це білоруський рисівник Язеп Драздовіч, що дав у розпорядок словарної комісії Інбелькульту дуже інтересний альбом 250 рисунків ріжних предметів білоруського побуту з докладними назвами, висловами й описом їх у точній звуковій передачі з наголосами.

Взявщись за організацію свого культурно-національного життя у всіх напрямках, білоруси — хоч які вони нечисленні — можуть сьогодні повеличатися дійсно великими придбаннями в области літератури, фільольогії, музейництва, книгозбірень і театру. Особливож цінна у них організація „Маладняк", що з доручення Інбелкульту веде плянову культурно-національну роботу серед молоді 15—20 літ, школюючи її научні й естетичні нахили та використовуючи їх для суспільного життя. Словарна комісія може повеличатися неодним молодечим співробітником, а в дрібних безпретенсійних книжечках віршів і нарисів пера сябрів (членів) „Маладняка" блестить неодна перлина таланту.

Щодо білоруського театру, то це таки здоровий зародок майбутньої визначної словянської сцени, з якої буде гомоніти ніжне білоруське слово, повне нового суспільного змісту, що певно переможе радісною „перамогаю" всі перешкоди на шляху розвитку білоруського народу.

Національне по формі своїй, пролетарське по змісту — ось і все білоруське життя, що змагає через свій новий устрій до звязку із вселюдською культурою, до свого повного розвитку.

„У маланках пяруновых
з гулкім гоманам грымотаг
для вякоу дыхтуйце новых
нечувалых ясноты!"

(*Орлянятам. Янка Купала*)

чіння загально національне. Ці завдання це — *продовжування традиції Армії* та плекання ідеї державної самостійности українського народу.

Наші товариші в краю, серед страшних матеріяльних і політичних обставин, не попадають у зневіру, але виконують стрілецьку присягу-заповіт. Тому й нам не вільно опустити рук.

Часи визвольних боїв пройшли, а досі — наслідком недостачі матеріяльних засобів — не видано *історії Армії*, цеї книги, на якій повинно виховуватись молоде українське покоління. Зїзд рішив доложити всіх зусиль, щоби на цю ціль призбирати потрібні фонди.

Богато інших справ порушено на зїзді, та практичне їх виконання залежатиме від свідомости й карности б. членів Армії.

Приступаючи до виконання наших завдань, треба мати кадри робітників на місцях. Тому Управа Української Стрілецької Громади, видаючи отсей перший заклик до б. членів Армії, взиває всіх стати негайно в ряди Громади. В місцевости, де найдеться 5 членів, належить створити негайно власні гуртки, про що належить повідомити Управу. Поодинокі стрільці нехай голосяться просто до Громади на адресу: *Strilecka Hromada, P. O. Box 578, Philadelphia, Pa.*

Віримо, що на отсей поклик відозвуться всі бувші члени Української Армії, деб вони тепер не жили! Віримо, що хоч життя кинуло нас в інші обставини, то всеж таки роки визвольних змагань під спільним прапором зробили з нас одну велику сімю і стрілецьке серце — хоч далеко на чужині — береться живавіше на саму згадку Української Армії.

Від хвилі, коли українські стрільці розійшлися по всьому світу, все чути було клич: треба нам обєднатися в стрілецьку організацію. Кождий стрілець відчував, чому її так потрібно. Колиж тепер цей клич переведено в життя, кождий стрілець мусить доложити якнайбільше зусиль, щоби життя в Громаді поплило жваво та щоби в скорому часі всі бувші члени Української Армії були знова обєднані в одну організацію для праці над здвигненням могучої, суверенної Української Держави!

Стрільці! Ждемо на Вашу співпрацю бо від Вас самих залежить успіх Громади.

Філядельфія, Па., 27 січня 1927.

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ:

Д-р Володимир Галан, голова; *А. Батюк, Т. Свистун*, містоголови; *М. Громяк*, фін. писар; *В. Петрусик*, рек. писар і скарбник; *Д. Галичин, М. Близнак, М. Максимович, О. Білоґан Е. Ляхович, В. Кацюбій*, члени Управи.

Наради над зміною виборчої ординації.

Варшава, 3. березня 1927.

Соймова конституційна комісія радила дальше над проєктом зміни виборчої ординації. Пос. Попель (НПР.) заявився за зміною виборчої ординації в кількох точках. Ординація без сумніву виявляє богато недомагань, а недостача забезпеки польських пос. мандатів на східних окраїнах не може бути для нікого рівнодушна. Годі, щоби „креси" мали таку саму виборчу реформу, як корінна Польща. Пропонує створити рухому скалю числа послів, себто, щоби числа послів не визначувано згори, лише щоби воно було залежне від фреквенції виборців. Так „креси", які звичайно виказують менший процент населення, що бере участь у голосуванні, дістали би меншу репрезентацію. Для забезпечення репрезентації польської меншости на кресах предкладає створити двомандатові округи. Пос. Кернік (Пяст) заявляється проти одномандатових округів, але є за зменшенням числа мандатів. Бесідник думає, що також лівиця найкраще прислужиться державі, коли чинно співділатиме для реформи. Пос. Чапінський (ППС.) заповів, що соціялісти будуть боротися проти всяких замахів на виборчу реформу.

Третє читання самоврядних законів.

Сецесія українців і білорусинів з адміністраційної комісії. — Вижидаюче становище жидівського представника.

Варшава, 3. березня 1927.

На нинішнім засіданні адміністраційної комісії раджено дальше над законом про сільські громади. Принято звіт підкомісії в справі постанов про поділ, злуку і регуляцію границь сільських громад. Опісля принято решту уступів закону про сільські громади з тим, що уступи, які торкаються справи досліджування виб. актів, відіслано до спец. підкомісії. Підкомісія має завтра здати звіт пленумові комісії. В пятницю буде засідання комісії, присвячене поправкам проєкту громадської ординації.

Пос. Еремич (білорус) зложив в імени Українського і Білоруського Клюбу заяву, в якій протестує проти постанов проєктів самоврядних законів, що кривдять нац. меншости. Українці і білорусини покинули салю нарад, зазначуючи, що в дальших засіданнях не братимуть участи.

Пос. Інзлер (жид) зложив заяву, в якій прилучується до протесту пос. Еремича. Одначе, бажаючи підіждати на становище комісії до цілости законів, покищо не кидає комісії.

Сталін про війну.

Москва, 3. березня 1927.

На зїзді залізничих машиністів Сталін у промові зазначив, що війни не буде на весну, ані в осени; вороги Росії не є приготовані до війни і бояться її вислідів, СРСР. не спровокує війни, бо змагає до мира. Величезний кордон СРСР., що виносить тисячі км., приневолює СРСР. до мирної політики. Колиб більшовики хотіли війни, то мусіли би на кордонах Афганістану, Персії, Туреччини і в Европі держати богато готового війська, а це коштувало би великанські суми. До зірвання англійсько- більшовицьких взаємин не прийде. Зірвання взаємин із Англією дало би самі мінуси, а ніяких плюсів.

Місія Д' Ебернона в Сан Ремо.

Берлін, [illegible] березня 1926.

Кореспондент „Вельт ам Абенд" повідомляє з Женеви, що льорд Д' Ебернон у розмовах зі Штреземаном у Сан Ремо бажав позискати Німеччину для Англії в англійсько-більшовицькім конфлікті. Думають, що прийде між ними до порозуміння.

Арцибашев помер.

Варшава, 3. березня 1927.

Нині пополудні у військовім шпиталі помер, не відзискавши притомности, російський письменник Михайло Петрович Арцибашев, автор „Саніна".

Біржа.

Гроші.

Курс доляра на приватній біржі 8·93. Урядовий курс одного граму золота обчислено на 5·9484. Банк Польський платив за американський доляр 8·90, за Ню Иорк 8·93, англійські фунти 43·40, французькі франки 34·88, голяндські гульдени 358·25, норвеські корони 231·50, австрійські шілінґи 125·97, швайцарські франки 172·07, бельгійські франки 24·50, італійські ліри 39·00, чеські корони 26·51, німецькі марки 211·65.

В справі нападу на пос. Хруцького.

Комунікат.

В середу дня 2. березня ц. р. на засіданні соймової конституційної комісії в часі нарад над проєктами зміни виборчої ординації польський посол Сосніцький ударив в груди посла і члена Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання, Сергія Хруцького. Сталося це в часі промови посла Хруцького, в якій він виступив проти реакційних проєктів зміни виборчої ординації і заявив, що того рода проєкти польської більшости причиняться до скорішого осягнення самостійности українського народу.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання протестує проти цього нечуваного варварського нападу на заступника українського народу, виконуючого своє право на соймовій арені і заявляє, що цей випадок є клясичним приміром, якими засобами польська більшість змагає до знищення природних прав українського народу.

Президія Обєднання висказує послові Сергієві Хруцькому свій привіт, а цей нечуваний факт фізичного насилля подає до відома нашого громадянства та заявляє, що український нарід зуміє у відповідну пору витягнути з цього факту потрібні йому консеквенції.

Львів, дня 3. березня 1927.

За Президію Українського Національно-Демократичного Обєднання

Д-р Дмитро Левицький,
голова.

Володимир Целевич,
гол. секретар.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число „Діла" світило на першій стороні величезною білою плямою. Пресовий цензор вичеркнув у ньому одно місце з передової статті „Білоруська проблема і СРСР" і більшу часть статті В. Левицького „Польська офензива у Франції". Це 19-та чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **З Національного Музею у Львові.** Вислідом навязання звязків нашого Музею з науковими й культурними институціями Рад. України, Росії й Білоруси, є сьогодні живий обмін виданнями з музейної ділянки і ріжних наук. Щоби познайомити відвідувачів з цими надбаннями уладжено в одній з музейних саль виставку книжок. Бачимо тут насамперед богаті вже досі видання української Академії Наук у Києві, її секцій: історично-фільософічної, фізично - математичної, соціяльно-економічної й ін. Дуже цікаві й важні видання й друки Української Автокефальної Православної Церкви (українські богослужебні книги, брошури, формулярі, та знимка членів церковної ради). З музейних згадаємо видання харківського музею Слобожанщини й Історичного Музею ім. Шевченка в Києві; з російських богаті здобутки „Государственного Эрмитажа", „Академии Материяльной Культуры" і „Музея Изящных Искусств" (давніше Александра III.). З білоруських виставлено книжки Інбелкульту та федерації поетів Білорусі „Маладняк". Наприкінці ще кілька артистичних видань литовських й одно німецьке. Виставку владжено длятого, щоби з цими чужосторонніми здобутками познайомились відвідувачі та щоби вони зуміли на основі цього оцінити працю, яка проводиться в нас на музейному полі.

— **Концерт „Бандуриста" у Львові.** В середу дня 9. березня ц. р. відбудеться у Львові в салі Муз. Інституту ім. Лисенка, Шашкевича 5., в год. 8 вечером програмовий концерт т-ва: Акад. Хор „Бандурист" при співучасти п. проф. В. Божейківної (піяністки) і інших наших мистецьких сил. Диріґент хорів: І. Охримович. Форт. дострій: п. Б. Кудрик. Подробиці в афішах і програмах.

— **М. Голинський** виступає в опері міського театру у Львові у суботу в „Тосці".

— **Філія „Союзу Українок" у Тернополі** присилає нам таке пояснення: „По часописах розширено вістку, немовби деякі члени філії „Союзу Українок" у Тернополі внесли були судову скаргу за образу чести в польській мові проти п. Д., делеґатки Виділу „Союзу Українок" у Львові. Отсим заявляємо в імени Виділу філії, що ті дві пані, що вносили скаргу, не були тоді і не є й тепер членами філії „С. У." у Тернополі". — *Виділ.*

— **Де пани, там і ми.** Пишуть нам: Хоча у Самборі „Українська Бесіда" що суботи влаштовує вечерниці з танцями, то сім українських родин пішло у нас на два польські балі, щоб затанцювати ще й польонеза, не згадуючи про те, що дали заробити нашим „зичливим" сусідам...

— **Памятник помершим членам У. Г. А. в Ліберці** (Ч. С. Р.) буде відслонений правдоподібно в часі латинських Зелених Свят (5. або 6. червня ц. р.) Українське Допомогове Товариство в Ліберці, яке займається здвигненням цього памятника, звертається до нашого загалу з проханням допомогти йому присилкою хочби невеликих, але масових жертв на адресу: *Ceska Zalozna v Liberci, V. V, c. 7966.*

— **За часті трагедії.** Ще одна спроба самовбивства у Львові: студент драматичної школи 22-літній Л. Сойка, розчарований у любові, випив йодини. У Турці (Радехівщина) два брати Гаврихові побили на смерть свого наймолодшого брата, із зависти, що батько записав йому найбільше майна.

— **Погода і злодії.** Англійська поліція стверджує, що підчас останніх гострих морозів на протязі 36 годин була мінімальна скількість крадіжей, а в Ліверпулі не арештували ні одної особи. Зате німецька криміналістика має інший досвід: чим більш несприятлива погода для населення, тим більше нагоди для злодіїв. У нас ще інакше: чи зимно чи тепло завсіди є досить кандидатів на „холодну".

— **Ще один злодійський спосіб.** Льондонська та париська поліція схвильована ревеляціями одного англійського хірурга, який заявляє, що деякі лікарі, головно в Парижі, роблять за великі гроші операцію пальців, наслідком якої їх відтиск зміняється. Відомо, що недавно введено в криміналістиці як одну з найпевніших метод пізнавання злодіїв відтиски пальців, по яких шукають винуватців. Т. зв. дактильоскопія основується на аксіомі, що нема двох людей з тими самими відтисками пальців. Ті, що мають „довгі пальці", найшли спосіб, який може захитати цією методою праці кримінальної поліції.

— **Більше адміралів як кораблів.** У найбільшій газеті, що виходить у Філядельфії, *„Public Ledger"* находимо таку дотепну новинку: „На підставі заяви одного із послів у польськім соймі довідуємось, що польська маринарка має вдесятеро більше адміралів як одиниць фльоти. Якщо це правда то це доказ, що Польща поволі американізується на зразок південної частини Злучених Держав. У Кентукі на кожний квадр. кільометр є один полковник, а чим більше йдемо на південь, доходимо до місць, де на кожну цивільну особу є від 10 до 20 генералів. Може добре було би порадити Польщі стати суперницею Швайцарії і основувати собі фльоту без кораблів і без моряків. Таким робом у Польщі адмірали стануть так само зайвими, як у Кентукі є зайвими полковники у добі... сухого (протиалкоголевого) режиму".

— **З жіночих рекордів.** У Парижі жіноцтво, яке взагалі мало дбає про емансипацію, здобуло нову суспільну позицію: новий закон дозволяє жінкам виконувати ролю комісаря-цінителя на лицитаціях. Хто не був на таких збіговищах не знає, скільки там шуму та хвилювання! Виявилось що симпатична молода панночка Маргеріт Мільо в цій новій ролі вплинула добре на юрбу. Викликуючи та підбиваючи ціни приємним голосом, чепурно вбрана, добилась до того, що на прилюдній лицитації книжок деякі примірники дійшли до рекордової ціни. За один том спеціяльного видання сучасної письменниці Колет заплачено 1.500 фр.! Коли ми доживемо до таких любимців літератури!

— **Дві анатеми.** Берлінський часопис „Ахт-ур-Блят" приносить статтю „Світовий скандал", де сказано, що їх співробітник д-р Гохдорф вислав до амстердамської жидівської віроісповідної громади, на адресу рабіна Рікардо телеграму із запитом про те, чи вона зняла і коли анатему із Спінози. Відповідь була: „Анатема не знята". Спіноза після двох століть є далі „виклятий". Здається, що і з папського індексу теж не знятий. Одночасно з цим читаємо про ще більший скандал в Америці, де в університеті Вірджінії звільнили професора фізики Картера за поширювання теорії... Айнштайна, як ворожої релігії. Що мають спільного релігія і математична будівля всесвіта, створена Айнштайном? — на це питання мають професори з Вірджінії відповідь, згідно з їх розумінням науки. А саме теорія релятивности є безбожна, бо приймає світ обмеженим, а не безмежним. На що таким обмеженим професорам необмеженого світа — важко зрозуміти.

— **Світова всячина.** Американський сенат затвердив парляментську резолюцію, щоби 450.000 дол. призначити на будову трьох легких кружляків. — Цього року літній час заведуть одночасно у Франції, Англії та Бельгії, пересунувши в півночі на 10 квітня вказівки годинника на годину вперед. — Чотири воздушних лети хочуть здобути рекорди: Пінедо є в напрямку до Ріо де Джанейро; португальські летуни під проводом Кабраля приготовлені до лету навколо світа на 25.000 км.; уругвайські летуни відлетіли із Капабляники, а десять американських летунів, що вибрались вздовж південної та середньої Америки, приїхали до Ляпляти. — Якийсь генуенський моряк Пасторіно, записав мільон лірів на шпиталі. — У Мюнхені помер маляр Юлій Цимбуш, якого деякі картини є в Пінакотеці. — Пристань в Одесі має бути перебудована та поширена: на всі роботи треба буде 5 літ. —

Один з паризьких денників кинув думку, що франц. уряд повинен домагатись звороту від австрійського останків т. зв. „герцога райхштадського", нащадка Наполеона, відомого під назвою „Вірля" (песа Ростана), який спочиває в соборі Капуцинів у Відні, з наміром перенести тіло до костела „Інвалідів", де є гріб Наполеона.

— **„Свобода"**, орган УНДО, почала виходити в побільшенім обемі. Останнє, 10. число містить: Готовляться до виборів. Крок вперед. По обох боках кордону. Під увагу громад. Самоврядні і виборчі крутійства. Організаційний рух. Курс партійних робітників УНДО. Що чувати на Волині? Голоси наших читачів. Що чувати в світі? Нашим читачам. З польського сойму. Новинки. Еміграційні дурисвіти при роботі. Як добувати фонди для інвалідів. Господарське віче у Винниках. В справі виїзду до Німеччини. З історії радикальної кирини. Велике віче в Теребовлі. Дописи з краю. Всячина. Смішне.

— **„Опортунізм і принціпіяльність у політиці".** На цю тему виголосить д-р Дм. Донцов реферат у неділю, дня 6. березня ц. р., в салі Академічного Дому при вул. Супінського ч. 21. Початок в 6-ій год. вечером. Вступ 50 сотиків.

— **Шумі Маріца (За друзі своя)**, драму В. Товстоноса на 5 дій, в якій представлена геройська боротьба Болгарів з Турками — виставляє в неділю, дня 6. березня о 7-ій год. вечером Незалежний Людовий Театр у Львові. — О год. 3·30 попол. „Запорожець за Дунаєм", народня оперета в 3 діях II. Гулак-Артемовського.

Дописи.

Борщівщина. *(Концерт у честь Шевченка в Новосілці Костюковій).* Дня 15. II. 1927 відбувся концерт у честь Шевченка в 66-літні роковини його смерти в Новосілці Костюковій. Коло устроєння того концерту великі заслуги положив український гімназист Мирослав Боярський. Від часу перебування свого в домі батьків, згаданий студент поклав богато праці для розбудження сільської молоді і для національного освідомлення, основуючи аматорський кружок. Від вересня м. р. цей кружок дав кільканацять вистав, як: Перший горальник, Сватання на Гончарівці, Ох-ох, не люби двох, Як ковбаса та чарка і ін. Його звязок з сільською молодю причинився до збільшення духового її життя. Тому по своїм відїзді до Львова, лишив великий жаль по собі у тої молоді. Але діло, ним зачате, не пропаде, а дальше буде вестися. Якби всюди академічна молодь була така охоча до народньої роботи, як п. Боярський, то наша освітня справа на селі зробилаб великі поступи, не зважаючи на ворожі затії, спрямовані проти нас з усіх сторін. **Очевидець.**

Літературний куток.

Двох відомих письменників обвинувачують у плягіяті. У Німеччині Майрінка, автора „Голема", у Франції драматурга Бурде. У першім випадку діло йде про твір півнауковий; Майрінк упевняє, що наведені ним місця мають вказане джерело. Бурде позичив дуже яскраво сюжет і низку думок із одної песи з 1870 р. Читачі пригадують собі обвинувачення фр. повістяра Бенуа, який „Атлянтиду" запозичив бушімто з англійської повісти „Вона" Гаґґарда. Аналіза ствердила лише близьку схожість концепції. Коли авторові не можна доказати просто „відбиття" чужого тексту перед судом — плягіят найкраще лишити осудові інтелігентних читачів. Відомо, що геніяльні письменники не лякались позичати живцем ідеї та тексти від інших. Нпр. Шекспір, якого називають найбільшим літературним злодієм. Ґете взяв неодно місце до „Клявіґа" із споминів Бомарше. Моліер „Амфітріона" та „Скупаря" з Плявта. Гавптман і Гольберґ позичили весь сюжет із Шекспіра „Приборканої гострухи". Таких прикладів є сотки та тисячі. Те, що великі письменники роблять свідомо, вливаючи в старий сюжет нову кров, малі роблять нишком, або несвідомо. Саме коли це пишемо, находимо під рукою такий зразок плягіяту в останнім числі львівського „Поступу" вістнику літератури й життя ч. 1 у вірші п. з. „Сніг", Мерімна:

Сніг все паде... паде... Той сніг вогкий,
осінний,
важкий, сумний, повільністю незмінний,
що туляться до шиб із шепотом екстази...

У відомій поезії Штафа замість снігу є дощ:

O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni
jesienny
I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny;
Dżdżu krople padają i tłuką w me okno...

Хтось близький вмер... Хтось близький,
дорогий,
що жив серед людей, але помер самий,
хтось пригадав собі веселість ясних днів,
і відійшов від нас без усміхів, без слів...

Ktoś dziś mnie opuścił w ten chmurny dzień
słotny...
Ktoś umarł... Kto? Próżno w pamięci swej
grzebię.
Ktoś drogi... wszak byłem na jakimś
pogrzebie...

Там плаче хтось із статуїв спокійних
і на гроби меле квітками слів покійних, —
квітки далеких слів, що їх у цій хвилині,
присипав, поломив той вітер серць
пустині..

Przez ogród mój szatan szedł smutny
śmiertelnie
I zmienił go w straszną, okropną pustelnię...
Z ponurem, na piersi zwieszonem szedł
czołem
I kwiaty kwitnące przysypał popiołem...

Зі спорту.

Курс для спортових інструкторів. Український Спортовий Союз улаштовує у Львові курс для спортових інструкторів, на якім викладатимуться такі предмети: 1) анатомія, 2) фізіольогія, 3) історія української руханки, 4) практичні руханкові вправи системою шведською і німецькою, 5) „медіцінбаль", 6) жіноча руханка, 7) копаний мяч", 8) ситківка, 9) важка атлетика, 14) масаж, 15) обчислювання осягів, 16) перша поміч.

Зголошення кандидатів на курс приймається в Секретаріяті Українського Спорт. Союзу, вул. Руська 18, I. п., між 10—12 год. передпол. до дня 9. березня ц. р. При зголошенні треба зложити вписове в сумі 2 зол. Початок курсу в четвер дня 10. березня ц. р.

Інформації в справі курсу дає Секретаріят у вище поданих годинах.

Всячина.

Розвиток окультизму. Англійський університет у місті Вустер (*Worcester*) дає почин до міжнародного окультного конгресу, в якому візьмуть участь не лише прихильники окультизму, але і його вороги. Він стане великою дискусією над явищами цієї нової ділянки науки. Делеґатом Німеччини буде д-р Ганс Дріш, а Англії письменник Конан Дойль, який після карієри зробленої Шерльоком Гольмсом присвятився головно окультизмові. Одною з центральних фігур конгресу стане славний фізик Олівер Льодж, який недавно зробив небуденний експеримент для перевірки сили телепатії. Діставши дозвіл від централі льондонського радія покористуватись ним, він повідомив тисячі радієвих абонентів, що 17-лютого в год. 2·10 у салі „Т-ва для психічних дослідів" збере на телепатичний сеанс чотирьох асистентів, які мають відгадати 5 предметів зачинені в скрині. Льодж прохає всіх, що вірять у телепатію напружити у згаданій годині свої думки і пробувати на віддаль побачити збережені предмети. Всі особи зібрані в кабінеті не виходили з будівлі 24 години; за цей час прийшло більш як 20.000 листів від людей, що брали участь на віддаль у сеансі. Вже в перших сотках найдено лист одного чудового медія, який відчитав точнісько зміст скрині: одну карту, людський череп з папіроскою в зубах, голуба, китицю рож і комічну маску. Був це найбільший телепатичний досвід зроблений донині.

Сила кіна. З чеської преси довідуємось, що у Чехословаччині є 1.100 кін. Коли кожне з них річно дає лише 200 вистав (у більших містах треба рахувати 900), а на кожній є 200 глядачів, то виходить, що річно 44 мільонів осіб оглядає фільми. Це є 88 мil. годин для студій екрану річно! Зате є в Америці, країні найчисленніших кін, місто Бруклін з 47.000 громадянами, які не мають ні одного кіна наслідком агітації священиків, родичів і вчителів, які рішили, що кіно є шкідливе для молоді. Цікаво, які це неморальні фільми дають по американських містечках.

Цікава історична знахідка. У румунськім містечку Арад на цвинтарі відкрили могилу сестрінки Наполеона I., княжни Шарльоти Бонапарте, яка вмерла там 1816 р. Вона виїхала колись з кревняками до Букарешту, а в дорозі впала жертвою епідемії. Родичі її жили тоді в Швайцарії, але політичні обставини не дозволили перевезти її тіла. Родина Бонапарте скривалась тоді і жила під псевдонімами, розсіяна по ріжних країнах. Можливе, що кревнячку Наполеона хоронив хтось у тайні, сподіваючись згодом перевезти її тіло до Франції.

Коли йти спати? Відповідь на це питання беремо із свіжих фахових лікарських даних. Наскільки вона вірна, не нам судити. Богато поглядів у цій справі істнує давно поширених навіть серед народу. Нпр., що між закінченням праці і сном повинна бути довша перерва, приготовлення до супочинку; що не слід перед сном за богато їсти; що треба лежати вигідно, у відповідній температурі, тиші і темноті, які наводять сон. Відомий психіятр Крепелін каже, що від моменту, коли засипляємо за годину або дві (при напруженій фаховій праці ще пізніше) сон стає глибокий, взагалі найглибший. У трьох дальших годинах слабший; у 5-ій і 6-ій годині сну знову трохи глибший. При вичерпуючій професії ця друга доба глибокого сну перевисшає першу. Сон слабне при 8-ій год. сну аж до автоматичного вросипу. Ці досвіди можуть бути вказівкою, коли йти спати. Ті, що мусять на означену годину вставати щодня вранці, можуть відрахувати собі нпр. (пересічно) 8 годин на сон і обчислити, коли матимуть перший і другий глибокий сон. Ті, що йдуть спати дуже пізно, часто прокидаються легко вранці, бо саме тоді мають найлекший сон. Але тратять другу частину відпочинку у глибокім сні і працюють слабше в день. Післяобідний сон не поправляє як слід утоми, бо є за короткий, щоби стати глибоким. Боротьба з безсонницею залежить від цілої низки індивідуальних психічних прикмет особи, часто дуже химерних. Здорові найкраще засипляють у годині, до якої звикли; сонливість, яка приходить до них, є найкращим годинником. Середники на безсонницю не мають сили природного сну, який не спричиняє фізичної втрати свідомости, а є своєрідним психічним явищем. І сон, як усі інші явища нашого организму, має свої вимки; є люди дуже своєрідної гігієни сну та праці, неподібні до більшости.

Оповістки.

Львівська філія Українського Краєвого Товариства охорони дітий і опіки над молодю подає до відома, що загальні збори філії відбудуться дня 13. марта 1927 р. в год. 5. попол. в домівці Товариства при вул. Бляхарській ч. 11 I. пов. У Львові, дня 3. березня 1927. — *о. Юліян Дзеровин*, голова. *С. Щуровський*, секретар. 1647 1—1

Заходом усіх українських культурно-освітніх Товариств у Кракові відбудеться в неділю, дня 13. березня 1927 р. у великій салі „Старого Театру" концерт у честь Тараса Шевченка. Початок точно о год. 7·15 вечером. В склад програми входять: Промова проф. Б. Лепкого, сольо фортепянове, чельове, хори мішані й мужеські, декламації. —Подробиці у програмах. Ціни місць: партер по 1·50, 2·50 і 3·50 зол., ґалерія по 1 і 1·50 зол. (разом із оплатою за гардеробу). Білети продається в день концерту від год. 10 рано в касі „Старого Театру", а скоріше можна замовляти за надісланням грошей у п. М. Новосільського *ulica Topolowa I. 11 — Kraków.* 1—1

В неділю дня 6. березня в Преображенській церкві підчас Великої Служби Божої співає хор Театру „Союза Артистів". 1—2

Звичайні Загальні Збори Т-ва українських ремісників і промисловців „Зоря" у Львові відбудуться в неділю дня 13 березня 1927 в 10 год. передпол. у власній домівці при вул. Вірменській ч. 25. із звичайним денним порядком. — ВИДІЛ.

З Т-ва „Сокіл" у Стрию. Звичайні загальні збори руханкового т-ва „Сокіл" у Стрию відбудуться в неділю дня 6. березня 1927 р. в год. 5 попол. в салі товариства „Сокіл" при вул. Шевченка з таким порядком: 1) відкриття зборів, 2) відчитання попереднього протоколу, 3) звіт Старшини з діяльности й рахунків за минулий рік, 4) звіт провірної комісії й уділення абсолюторії, 5) вибір нової Старшини і провірної комісії, 6) внески й запити. — За Старшину „Сокола" в Стрию: інж. Андрій Палій вр. голова.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Вичас Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.